

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלו"ץ רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלו"ץ רבי חיים פינטו זיע"א

פרשת
ויחי

י"ד טבת
תשע"ט

952

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

4:25 | 4:10 | 4:18 | 4:05 **הדלקת נרות**

5:22 | 5:18 | 5:21 | 5:20 **מוציא שבת**

6:00 | 5:57 | 5:58 | 5:57 **רבינו תם**

משכיל לדוד

זכות האבות הקדושים

יתברך אנו מזכירים את זכות אבותינו, וזהו כמו אדם שבא לפני המלך ולאחר שמבקש ממנו רשות לשאת את דבריו ולספר בגדלותו, מיד הוא אומר לפניו - אתה הוא אלוקי אבותי, במקום שיעמוד בדיבור, וישבחו ויקלסו באופן אישי ומה לו לשבחו שהוא אלוקי אביו.

ונראה שהשבח הגדול ביותר לקב"ה הוא, שאנו מזכירים לפניו את בניו הגדולים שהם אבותינו - אברהם, יצחק ויעקב. ויש בהזכרת האבות משום הבטחה לה' שאנו רוצים להדמות לאבותינו וללכת בדרכיהם, וכאשר הקב"ה שומע זאת, מיד הוא מתמלא בקורת רוח, משום שזה השבח הגדול ביותר עבורו - שבניו רוצים להדמות לאבות אבותיהם. אם אדם מזכיר את האבות מבלי להתכוון להדמות אליהם וללכת באורחותיהם, הרי שזה כאותו אדם הפוגש את חברו ומברכו לשלום ובד בבד סוטר לו על לחייו. רק כאשר האדם מתכוון למילים אשר הוא מוציא מפיו, הרי שיש בדבריו אלו משום שבח וכבוד לה' יתברך, שכאמור הקב"ה מתפאר בשלושת האבות, ושמח על כך שאנו רוצים ללכת בדרכם ולקחת מהם מוסר ולהידימות להם, בבחינת מעשה אבות סימן לבנים.

לאחר סיום ספר בראשית והתבשמות מרוחניותם של האבות הקדושים, עוברים ללימוד ספר שמות העוסק בשעבוד מצרים, הגאולה וקבלת התורה. ובסדר זה בא הקב"ה ללמדנו שדרך ארץ קדמה לתורה, ובכדי להיות נכונים וראויים לקבל את התורה ולקיים מצוותיה, יש קודם ללמוד ממעשי האבות. ורק מי שמאמץ לעצמו את הנהגת האבות יכול להיות כלי קיבול לתורה הקדושה.

כחוכחה לכך ניתן לראות, שכאשר רוצים לקרב יהודי לשמירת התורה ומצוותיה, קודם כל מראים לו את התענוג והיופי שבמצוות, את הכבוד ההדדי בין בני הבית, את הזאגה לזולת, המנוחה בשבת וכו', ולאחר שליבו נפתח מעצם ההתפעלות, מתחילים לדבר עימו על הדברים המחייבים שביהדות, משום שהתורה יכולה לחול רק בזמן שהאדם עובד על מידותיו ומכשיר עצמו לקבלת התורה. אדם שלא מתאמץ ליצור מעצמו כלי קיבול לתורה, אזי התורה אינה יכולה לחול עליו ועד מהרה היא משתכחת מליבו. וזהו כאדם האוחז בידו את כל תאוות ותענוגות העולם ובד בבד אומר קדיש במשך שנה על קרבו שנפטר, וברי לי שבתום השנה, כאשר תסתיים חובת אמירת הקדיש, אותו אדם ישוב לסורו הרע, משום שהוא לא עבד על מידותיו ולא הכין את עצמו לקבלת התורה, ובשל כך התורה אינה יכולה למצוא מקום של קבע אצלו.

הדבר הטוב ביותר לעילוי נשמת הנפטר הוא - שהאדם יקבל על עצמו שיפור במידה מסוימת, מכיוון ששיפור זה אם הוא נעשה במלוא הכוונה הראויה, הוא נהיה בסופו של דבר כחלק מאישיותו של האדם ואינו נעלם ממנו בתום השנה. ולפיכך אנו מזכירים את האבות הקדושים בתפילה, שבהזכרתם אנו מביעים לפניו יתברך את רצונו העז להידימות לאבות וללכת בדרכם, משום שרק עבודה על המידות ושיפור העצמות של האדם, בכוחם לגרום לתורה יכולת להשתכן ולמצוא מקום של קבע בלבנו.

"ויכל יעקב לצות את בניו ויאסף רגליו אל המטה ויגוע ויאסף אל עמיו" (בראשית מט, לג)

חז"ל אומרים שיעקב אבינו לא מת כפשוטו, אלא נאסף מן העולם הזה לעולם הבא, וכפי שכתב רש"י - "ומיתה לא נאמרה בו, ואמרו רז"ל (תענית ה, ב) יעקב אבינו לא מת". ומשמע שיעקב אבינו עזב את זה העולם בו הוא חי, ועבר לעולם בו יש חיים ביתר שאת, וזהו להבדיל כגון אדם המחליף את אזרחותו פלוגית לאזרחות אלמונית.

לאור האמור יש לתמוה, מדוע יושבי הארץ מבכים ומתאבלים אחר מיתתו של הנפטר, הרי יש להם לשמוח שהוא עבר מעולם זמני לעולם של נצח. ונראה להשיב שהעולם מתאבל, מכיוון שאינו יודע האם הנפטר החזיק בידו די והותר זכויות על מנת שיוכה להתקבל בשערי גן עדן. ובה שהציבור מבכה את מותו של האדם, הרי שבכיה זו היא לעילוי נשמתו, ויש בכוחה להמליץ טוב בעד הנפטר בשעה שהוא עומד בפני בית דין של מעלה.

האבות הקדושים אשר חייהם כתובים ומתוארים בספר בראשית, הצטיינו במידות נעלות, אשר הם בבחינת מורי דרך לכל הצאצאים והדורות הבאים אחריהם. אברהם אבינו נתייחד במידת החסד כפי האמור בחז"ל שלאחלו של אברהם אבינו היו ארבעה פתחים מארבע רוחות השמים, כדי שכל עובר אורח יוכל למצוא את דרכו לאחולו של אברהם בקלות. וכן התורה מתארת באריכות כיצד אברהם טרח ויגע לפני שלושת המלאכים בזמן חולשתו לאחר הברית, וכל כך הייתה תביבה מצוה זו לפניו, עד שלומדים מאברהם את החידוש - שגדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכניה, שעזב את השכינה והלך לקבל את האורחים.

מיצחק אבינו נמצאנו למדים אהבת ה' מהי, שהיה יצחק מוכן לחרוף נפשו ולהיעקר על גבי המזבח, ובלבד שיהא זה מילוי רצונו של ה' יתברך, וזהו מוסר עבורנו הקטנים, עד כמה יש להתאמץ בכדי למלאות את רצונו יתברך, אדם צריך להקריב את רצונותיו מפני רצונו של מקום. ואם יצחק היה מוכן למסור נפשו בשל ציווי ה', קל וחומר אנו, שעלינו לבטל את רצונו בפני רצונו של ה' יתברך - בדברים הפשוטים הנוגעים לחיי היום יום.

ומיעקב אבינו שהוא עמוד התורה, למדנו את גודל העמל והמסירות שיש לגלות כלפי התורה הקדושה, שהיא כל חיותו ומקור קיומו של האדם הירא. ושום תירוץ או אמתלה אין בכוחם כדי להצדיק רפיון בלימוד התורה, משום שללא הלימוד חיינו של היהודי אינם ראויים להיקרא חיים. ואם כן חובה עלינו להידבק בדרכו של יעקב אבינו שהמית עצמו באוהלה של תורה ולהתייגע בתורה הקדושה בכל מצב, אף שנראה שמפאת המצב הקשה ניתן לעשות הקלות ולהתרפות מלימוד התורה, ואשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו.

שלוש פעמים ביום מזכירים אנו את שלושת האבות בתפילה, "א-להי אברהם, א-להי יצחק וא-להי יעקב", וזאת מכיוון שעצם הזכרתם בתפילה גורמת לנו להתעורר ולחשוב על מידותיהם הנעלות ואורחות חייהם שהיו רצופים בדבקות ומסירות לה' יתברך. ובכך שאנו מזכירים את האבות, אנו מבקשים שזכותם תגן בעדנו ותמליץ עלינו יושר לפני שוכן שמים.

וקשה, מדוע מזכירים את האבות הקדושים דווקא בתפילת שמונה עשרה, וביותר - שאנו מזכירים את שמם לאחר המילים "ה' שפתי תפתח", שבמקום לשבח ולהלל את שמו

הילולא דצדיקא

י"ד - רבי רפאל מאיר פאניז'ל מח"ס 'לב מרפא'

טו - רבי חיים מרדכי רוזנבוים האדמו"ר מנדבורנא

טז - רבי חיים קרייזוירט

יז - רבי סלמאן מוצפי

יח - רבי צבי אלימלך שפירא מח"ס 'בני יששכר'

יט - רבי אברהם שמואל בנימין סופר - ה'כתב סופר'

כ - רבינו משה בן מימון

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

מה מבקשים מהבורא?

"הא-להים אשר התהלכו אבותי לפניו" (בראשית מח, טו)

מה נדרש מהאדם כדי להתעטר בתואר צדיק? ובכלל מהי אמת המידה למדוד גדלה ועמקה של צדקות?

רבי אליהו דיסקין שליט"א, הוא השואל והמשיב על שתי השאלות בספרו 'נחל אליהו'. תשובה נחרצת וברורה לשאלות אלו אנו מוצאים בדברי הגר"א, בביאורו על שולחן ערוך אורח חיים, בסעיף הראשון.

הרמ"א מביא שם את דברי הרמב"ם: "שויתי ה' לנגדי תמיד הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים, אשר הולכים לפני האלקים".

הגאון מוילנא מביא כמה מקורות מהאבות הקדושים להנהגה זו, ומסיים "וזהו כל מעלת הצדיקים".

כלומר, רצונך לדעת מיהו צדיק? זהו מי שמתהלך לפני ה' תמיד, ומושרש בו בכל עת, "שויתי ה' לנגדי תמיד".

מעלת האבות היתה בכך שהם היו מרכבה לשכינה, דהיינו לא הסיחו דעתם אפילו לרגע מבורא העולם. בכל עת ובכל מקום היו במצב של "שויתי ה' לנגדי תמיד".

כיצד מגיעים לכך?

ה"חזון איש" זצ"ל יעץ פעם לבחור ישיבה שהיה מבאי ביתו, כיצד יוצרים קשר תמידי עם הקב"ה. וכך הוא אמר לו: הרגיל עצמך לבקש על כל דבר, בין גדול ובין קטן. בכל ענין פנה אל ה' ובקש את עזרתו וגם תודה לו. באופן זה תוטבע בנפשך עמידתך התמידית לפני ה', ותלותך הבלתי פוסקת בו יתברך.

במיוחד חשובה הפניה אל ה' בדברים הקטנים, בפרטים שבהם עלול האדם לחשוב שהוא יכול להסתדר גם בלי הקב"ה, ח"ו.

מסופר, וכבר סיפרנו זאת בכמה גליונות של 'פחד דוד', שחסידים שמעו פעם את רבי פנחס מקוריץ זצ"ל מבקש בתפילת "א-להי נצור": שהמשרתת לא תעזוב...

השומעים היו משוכנעים שמדובר כאן בסודות מהקבלה ובעניינים גבוהים, ולכן שאלוהו אחר כך מה הן הכוונות המונחות במילים אלו?

השיב להם הצדיק בפשטות: המשרתת שלנו בביתי רוצה לעזוב דווקא עכשיו כשאשתי אינה חשה בטוב. לכן ביקשתי מהקב"ה, שהעניין יסתדר על הצד הטוב.

חזרו חסידים ושאלו בפליאה: וכי על דבר זעיר כזה הרבי מבקש בתפילת שמונה עשרה? אמר להם: לצורך זה נתקנה התפילה, כדי שנבקש על כל דבר ודבר.

הרב דסלר זצ"ל כתב מאמר שלם על כך שבתפילה אנו מבקשים על עניינים נשגבים כגון בינה, תשובה וסליחה, ולפתע אנו מבקשים 'ברך עלינו' - על כסף ופרנסה. ומבאר שם שלמעשה כל הבקשות כאחת הן על כלים לעבודת ה'.

כאשר שמע זאת ה'חזון איש', הוא העיר שאין צורך להגיע להסבר זה, אלא ביאור הדברים הינו פשוט. אדרבה, עניין התפילה הוא להיות כבן המתחטא אצל אביו, ומבקש מממנו לא רק דברים גדולים אלא פונה אליו בכל דבר קטן. התפילה נועדה להשריש בנו את הידיעה והתחושה שגם פרנסה יש לבקש מה', וכן כל דבר ודבר אפילו הקטן ביותר!

הקשר הבריא של ילד לאביו, מתבטא

בכך שהוא יכול לבקש ממנו גם את הדברים הקטנים. והוא הדין באשר לקשרים שלנו עם אבינו שבשמים שממנו אנחנו מבקשים את ה-כ-ל.

הקנאה, התאוה והכבוד

באחת השנים בא לפניי יהודי ואמר לי באופן החלטי:

"רבי דוד, איני מעוניין שפלוני יהיה נשיא הקהילה שלנו! אני מוכן לעשות כל מאמץ ובלבד שפלוני לא ייבחר להיות נשיא הקהילה".

"מדוע אינך מעוניין שפלוני יהיה נשיא הקהילה?" שאלתי אותו.

והיהודי השיב: "כיון שפלוני מביא לקהילה אנשים שאיני מעוניין שיהיו בקהילה שלנו, והוא גם מחשיב את עצמו ומתנשא על אחרים".

"ומה תרוויח מכך? האם אתה תהיה הנשיא במקומו?" שאלתי אותו.

"לא", השיב היהודי והמשיך: "אינני רוצה כלל להיות נשיא הקהילה!".

"אם כן", אמרתי לו "חפש אתה מועמד אחר שיוכל לשמש כנשיא הקהילה במקום פלוני, ואז תשוב אליי".

היהודי הביט בי ושתק, ולאחר רגעים אחדים אמר: "אם כך, אני אעשה מאמץ ואני אהיה הנשיא".

כששמעתי את דבריו אלו

קראתי בקול: "אהה! כל מה שאינך מעוניין בפלוני, זה בגלל שאתה מבקש לעצמך את תפקידו ואת מעמדו. וכי איזה מאמץ תעשה? הרי אתה יודע טוב מאד שהוא טוב ממך ומתאים ממך לתפקיד, וכל טענותיך כלפיו - הרי הן שטויות והבלים ונובעות מקנאה ומתאוה לכבוד".

היהודי השפיל את ראשו והודה בכך שהכבוד שהוא חפץ בו - הוא זה שהביא אותו למחשבותיו אלו. באותה שעה עלה בראשי מאמר חז"ל "הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם" (אבות ד, כא), והנה, בגלל הכבוד, יהודי זה היה מוכן להחריב ח"ו את הקהילה כולה!

ומוסר גדול למדתי גם אני מהעניין, עד כמה ראוי לאדם לבדוק בעצמו שמא הנגיעה האישית שלו או כבודו העצמי הם שמובילים את צעדיו, וגם כאשר הוא נלחם כביכול למען הציבור - יחשוב בלבו היטב האם טובת הציבור היא שעומדת לנגד עיניו או שאולי מעורבים במלחמתו גם רגשות חשיבות עצמיים ושאיפה לגדלות. ומן השמים יזכה שייסיעו לו לכוון אל האמת.

במרה מפטירין

הפטרת השבוע: "ויקרבו ימי דוד למות"

(מלכים א, ב)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על מות דוד המלך ע"ה וצוואתו לשלמה בנו, שהוא מענין הפרשה שבה מסופר על מות יעקב אבינו ע"ה, וצוואתו ליוסף בנו.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

לשון הרע ברמאות

יש אופנים בבעלי לשון הרע המספרין דרך רמאות. והוא, שמספרין הענין לפי תומן על חביריהן, כאילו אינם יודעין שדבר זה שדיברו לשון הרע הוא, או שאלו מעשיו של פלוני. כל זה וכיוצא בזה בכלל לשון הרע הוא. לדוגמה המספר לחברו שפלוני השקיע בשיפוץ ביתו הרבה כסף, שיש אנשים שאצלם זה נחשב לגנאי גדול של בזבז ומותרות, ויש כאלו שלא רואים זאת כגנאי כלל, והוא יודע שהשומע רואה את הדברים כגנאי, ועושה עצמו כאילו אינו מבין שהשומע רואה זאת כגנאי, עבר בזה על לשון הרע ברמאות.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

ללמוד מהנהגותיהם של אבות האומה

"ויכל יעקב לצות את בניו ויאסף רגליו אל המטה ויגוע ויאסף אל עמיו" (בראשית מט, לג)

חז"ל אומרים שיעקב אבינו לא מת כפשוטו, אלא נאסף מן העולם הזה לעולם הבא, וכפי שכתב רש"י - "ומיתה לא נאמרה בו, ואמרו רז"ל (תענית ה, ב), יעקב אבינו לא מת".

ישנם צדיקים שחיו בדורנו והיה בהם ממעלת האבות הקדושים. כדוגמת הצדיק רבי רפאל ברדוגו זצ"ל, אב"ד בעיר אסוויא, שהיו אצלו שלושת המדרגות הללו של תורה, תפילה וחסד, כפי שמצינו אצל האבות הקדושים.

ועל אף שברור לכל גודל מעלתו וצדקותו, ביכו כולם את מיתתו, וכל כך למה, כי "נסעו המה למנוחות, ועזבו אותנו לאנחות", שעזיבתו את העולם הותירה אותנו נבוכים ומבולבלים בהעדר מנהיג ומורה דרך. ובשל כך מצטערים אחר פטירת הצדיק, לא בשל דאגה לו, שהרי הוא בודאי מנוחתו עדן, אלא בשל חסרונו לנו כאן בעולם הזה.

וכדוגמא ניתן להביא את הצדיק הגאון רבי ניסים רביבו זיע"א, שלאחר פטירתו נותרו נשים רבות עם בנים ספק ממזרים, וכולם ביכו מרה את פטירתו משום שעתה אין מי שיטפל באלו הבנים ויכריע את דינם לחסד או לשבט. ואם כן אנו בוכים על פטירת הצדיקים, לא משום שיש בנו חרדה על גורלם, אלא מתוך כך שאנו חרדים על עתידנו - מי יהיה עתה מליץ יושר עלינו ומי יישא תפילה בעדנו וידאג את דאגתנו. ולאחר שהצדיקים עוזבים את העולם, הרי שהם הלכו למנוחות ואנו נותרנו מבולבלים לאנחות.

גדלותו של הצדיק רבי רפאל ברדוגו זצ"ל הייתה כה גדולה, שכאשר הוא בא לחון את אדמת ארץ ישראל, הוא התנהג בפשטות ועונה יתירה כאחד האדם, מבלי להוכיח לכל שהוא אב"ד גדול בעיר אסוויא ושדלתותיהם של רוזנים ומלכים בצרפת פתוחים לפניו תדיר. וכל חייו התאפיינו בענווה ושפיפות קומה, כאשר הגשמיות והחומרית אינם שווים בעיניו כלום, ופשטות וענווה זו עוברים כחוט השני בכל משפחת ברדוגו הרוממה, ומצויה אף אצל בנו שליט"א, שגם הוא אב"ד בעיר נתינה בארץ הקודש.

ובודאי שאף על הצדיק רבי רפאל ברדוגו זיע"א אפשר לומר שהוא חי ולא מת, כמו שנאמר על יעקב אבינו ע"ה, אלא רק נאסף אל עמיו וממשיך להיות מליץ יושר על עם ישראל, כפי שהיה עושה בחייו.

בזמן שהצדיק רבי רפאל זצ"ל היה מתייצב בביתם של מלכים ורוזנים, התנהגותו המופתית הותירה רושם בלב כולם, עד שאמרו עליו "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' א-להיו" (תהילים קמד, טו).

זוהי מטרתו של כל יהודי, לקחת מוסר מגדולי האומה וצדיקי הדור ולנסות ולהתחקות אחר מידותיהם הנעלות, על מנת שכל הרואה יהודי שומר תורה ומצוות יתפעם ויתרגש למראה עיניו, ויגרום בכך קידוש שם שמים גדול.

פניני הפרשה

מיהו הפטור מברכת 'ברוך שפטרני'?

"וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה ויאמר יוסף אל אביו בני הם אשר נתן א-להים בזה" (בראשית מח, ח-ט)

וכי יעקב לא ידע מי הם נכדיו שהיו רגילים לבא אליו? מבאר רש"י "מי אלה" - שאינן ראויין לברכה.

ונשאלת השאלה, האם כך עושים לנכדים שמגיעים להתברך, האם כך אומרים עליהם בפני אביהם? אלא הסביר בעל ה'קדושת ציון' מבאבוב זצ"ל, דהנה כשהנער נעשה בר מצוה, אביו מברך עליו 'ברוך שפטרני מעונשו של זה', כי עד עתה היה עונשו וחויבו על אביו, ועכשיו כשהגדיל נפטר אביו מעונשו.

והנה ברכה זו שייכת רק כשחטא הבן, אבל אם יזכה נער את אורחו לשמור את מצוות ה', אז אין מקום לברכה זו, כי גם עד עתה לא היה שום עונש על אביו בגללו. וזה שאמר יעקב אבינו בראותו קדושת בני יוסף וראה שלא טעמו טעם חטא מעולם, תמה ואמר "מי אלה" שאינן ראויין לברכה שמברך האב על בנו בהגיעו לגדלות - ברוך שפטרני.

"וירא יוסף אל אביו", יוסף הגדיל עוד את צדקתם, כי "בני הם אשר נתן לי א-להים בזה", פירוש במצרים מקור הטומאה, ואף על פי כן עומדים בצדקם...

לכוון הכי גבוה שאפשר

"שימך א-להים כאפרים וכמנשה" (בראשית מח, כ)

אנו מברכים את הבנים שיהיו כאפרים ומנשה, אך לא מזכירים את שאר שבטי יה. וטעם הגון יש למנהג זה, לפי שהרוצה לחנך את הבן כראוי צריך לכתחילה לחנכו להיות גדול בתורה דוקא, ואם לא פעל זאת אצלו אז מחנכו לפחות כירא שמים שלומד כל יום כמה שעות, שהרי אפרים היה רגיל אצל יעקב ללמוד ממנו תורה, ומנשה היה אצל יוסף ועזר לו בענייני ציבור, ודעת יעקב אבינו להקדים את אפרים שהיה עוסק רק בתורה למנשה.

ויש בכך הוראה לדורות כפי שמציין בספר 'חכמה ודעת', ולכן בחרו לברך בנוסח זה דוקא שהעיקר שכל אב ידע שהעיקר הוא לחנך את בניו כאפרים שיהא כל עסקו בתורה, וצריך האב להשקיע בזה את כל כוחותיו, ורק אם לא הצליח יהא לפחות כמנשה שידגל גם הוא ביר"ש, אבל אחיו גדול ממנו שזוכה לעסוק בתורה תמיד.

הקרנן הכי מובחר לבורא

"וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד" (בראשית מט, טו)

פליאה היא; הסברא נותנת, שלאחר שרואים שהמנוחה היא דבר טוב ושהארץ נעימה וטובה - הולכים לנוח, ואילו כאן כתוב "ויט שכמו לסבול" - הוא הולך לעבוד! מה פשר הדבר?

האדמו"ר מאו"רוב זצ"ל אמר פעם לחזו"א: נצטוינו בתורה הקדושה: "ואהבת את ה' א-להיך". איך אוהבים את הקב"ה?

אחת הדרכים היא "בכל נפשך". והנה על הפסוק "אם יש את נפשכם" (בראשית כג, ח) כתב רש"י: "נפשכם - רצונכם". למדנו אם כן, שרצונו של אדם - הוא נפשו. אם כן, כשהתורה מצוה "בכל נפשך", הכוונה היא בעצם: תן להקב"ה את הרצון שלך.

וזוהי מה שעשה יששכר:

"וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה", הוא ראה שזה הדבר הטוב והנעים שהוא רוצה, והחליט שאתו טוב ונעים הוא מוסר לבוראו, לכן "ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד".

מתורתו של אליהו הנביא זכור לטוב

זכור לטוב

היה עולה בדעתו של הקב"ה שיפקוד עון אבות על בנים, וקמעא שלא היה פקד אלא שהקב"ה היה עושה את כל אחד ואחד כמו מלך על אשתו ועל בניו ובני ביתו, מיד עמדו וקלקלו את מעשיהם אוכלין ושותין ובוועטין מתוך הטובה ובקשו להחריב את כל העולם כולו במעשיהם הרעים, ומרדו בהקב"ה ואמרו שאין להקב"ה עליהם לא מלכות ולא מדת פורעניות ולא מדת הדין, שנאמר (איוב כ"א) "ויאמרו לאל סור ממנו ודעת דרכיך לא חפצנו מה שדי כי נעבדנו ומה נועיל כי נפגע בו". וירדו לידי חמס וגזל, שנאמר (בראשית ו) "ותמלא הארץ חמס". וירדו לידי עבודה זרה וגילוי עריות שנאמר (שם) "ותשחת הארץ לפני הא-להים", וכן נאמר (שם) "כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ". וירדו לידי שפיכות דמים, שנאמר (שם) "וירא א-להים את הארץ והנה נשחתה", ולא עוד אלא שהיו מפשיטין את בגדיהן והיו מניחין אותן על גבי הקרקע והן היו הולכין ערומים בלי לבוש, שנאמר (איוב כ"ד) "ערום הלכו בלי לבוש".

וכן בעשרה דורות מן נח ועד אברהם היה עולה בדעתו של הקב"ה שיפקוד עון אבות על בנים, וקמעא שלא היה פקד אלא שהקב"ה עשה את כולם לשון אחד, מיד עמדו וקלקלו את מעשיהם ובקשו להחריב את כל העולם כולו במעשיהם הרעים ומרדו בהקב"ה, שנאמר (בראשית יא) "ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים".

שכתבתי לכם לישא את פשעיכם ולמחול את עונותיכם ולהעביר את חטאתיכם מעל פני, ועכשיו לא הרבייתם בדברי תורה ודברו עמי בדברי תורה כאדם המדבר עם חבירו, שנאמר (הושע י"ד) "שובה ישראל עד ה' א-להיך כי כשלת בעוונך. קחו עמכם דברים ושובו אל ה' אמרו אליו כל תשא עון וקח טוב ונשלמה פרים שפתינו אשור לא ישיענו" וגו'.

הא למדת שלא יהא אדם יורד לידי תרעומות על הקב"ה, בזמן שהוא רואה בני אדם אחד צדיק וטוב לו ואחד צדיק ורע לו ואחר רשע וטוב לו ואחד רשע ורע לו. ואם הוא יורד לידי תרעומות על הקב"ה, הרי זה מתחייב בנפשו שנאמר (קהלת ה) "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא למה יקצוף הא-להים על קולך וחבל את מעשה ידיך".

ושנו חכמים, תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם ישב הקב"ה ודרש וחקר וצרף ובחן את כל דברי התורה רמ"ח פעמים כנגד רמ"ח אברים שבאדם, ואח"כ הוציא הקב"ה את כל דברי התורה וקבע אותה בתורתו, ואין ד"א ממנה זו ממקומו שנאמר (תהלים י"ב) "אמרות ה' אמרות טהורות כסף צרוף" וגו'. וכל דבר ודבר שקבע בתורה אם זו קימעא ממקומו קלקל את העולם כולו. וקמעא שעבר אדם הראשון על התורה היה עולה בדעתו של הקב"ה להחריב את כל העולם כולו, וכן היה עולה בדעתו של הקב"ה שלא ליתן פתחון פה לבהמה חיה ועוף, וקמעא שנתן פתחון פה אל הנחש עמד הנחש וקלקל את העולם כולו.

וכן בעשרה דורות מאדם ועד נח

ואם תאמרו כיון שאדם עבר עבירה ימות מיד, א"כ יחרב העולם כולו.

ומנין לך, תדע לך שהוא כן, צא ולמד מן מנשה בן חזקיה מלך יהודה שלא הניח עבודה זרה בעולם שלא עבד אותה וחס עליו הקב"ה ולא הרגו מפני שעשה תשובה ומפני הצדיקים שעתידין לצאת ממנו.

מכאן אמרו, אפילו הגדיל אדם הרבה עבירות זו למעלה מזו, ואח"כ הוא חוזר בתשובה, אמר הקב"ה הריני עמו ברחמים ואני מקבל את תשובתו. ואפילו אם עמד אדם וחרף וגדף כלפי מעלה ואח"כ חזר בתשובה, אמר הקב"ה הריני עמו ברחמים והריני מוחל לו על כל עונותיו שנא' (יחזקאל י"ח) "החפץ אחפוץ מות רשע נאם אדני ה' הלא בשובו מדרכיו וחייה". ואומר (שם ל"ג) "אמור אליהם חי אני נאם ה' א-להים אם אחפוץ במות הרשע כי אם בשוב רשע מדרכו וחייה שובו שובו מדרכיכם הרעים", ואומר (מלאכי ג) "ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עובד א-להים לאשר לא עבדו".

וכך אומר הקב"ה לישראל; בואו והכניסו את עצמיכם בדברי תורה וראו מה

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

בתקופה מסוימת נכנס כ"ק רבי חיים פינטו זיע"א לדוחק כלכלי. שכן כידוע, היה מוטל עליו העול של כמעט כל עניי העיר שהיו סמוכים על צדקותיו. משום כך גמר בדעתו הצדיק להשתטח על קבר זקנו רבי חיים הגדול זיע"א ולהעתיר בתפילה לבורא העולם שישלח ישועתו בזכות זקנו הצדיק.

כ"ק רבי חיים זיע"א לקח עמו את משמשו ר' יהודה בן עזר, וכאשר גמרו להתפלל ליד הציון, אמר הרב לר' יהודה: בוא ונלך לכיוון העיר אספי.

באמצע הדרך, הם הבחינו מרחוק בחבורה של אנשים. הרב פנה ליהודה ושאל אותו האם הוא רואה חבורה של אנשים? יהודה השיב בחיוב, אך לא ידע בבירור אם הם יהודים אם לאו. אמר לו הרב: אלו הם חבורה של יהודים, ואחד מהם מביא לי סכום כסף, ואף נקב בסכום במדויק: 75 ריאל.

משהתקרבו בני החבורה ליד הצדיק, ניגש רבי חיים אל החבורה ושאל: מי הוא זה ר' רפאל לאלוש?

- "אני הוא זה", השיב היהודי שניגש אל הרב.

- "תן לי את הנדר שנדרת לכבוד מר זקיני הצדיק רבי חיים זיע"א, סך 75 ריאל", ביקש ממנו רבי חיים.

הלה הוציא מכיסו את מלא הסכום והגישו בשמחה לרבי חיים.

כשהלכו בני החבורה, ביקש ר' יהודה בן עזר מרבי חיים שייתן לו מעט מהכסף שקיבל. אמר לו הרב: הריני מברך אותך שתקבל היום יותר ממה שאני קבלתי היום.

וכך היה. ר' יהודה מצא בחוות הסוסים שלו סכום גדול מזה.

ר' יהודה בן עזר נפטר זקן ושבע ימים, וכל אנשי העיר כיבדוהו עד ליום פטירתו, כברכת הרב הצדיק זיע"א.